

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

«Затверджую»

Голова приймальної комісії

ФІЛІАЛУ СУМСЬКОГО ДПУ імені А. С. Макаренка

проф. Ю. О. Лянной

«15» березня 2022 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИК ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ МАГІСТРА
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА**

Розглянута на засіданні

Приймальної комісії

«15» березня 2022 р.

Протокол № 6

Суми – 2022

Програма фахового вступного випробування з педагогіки і методик початкового навчання для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта

Ухвалена на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти
від 24 лютого 2022 р. протокол № 8

Завідувач кафедри дошкільної і початкової освіти
_____ Наталія ПАВЛУЩЕНКО

Голова фахової атестаційної комісії
_____ Наталія ПАВЛУЩЕНКО

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ.....	6
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	12
ЛІТЕРАТУРА.....	14

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ФОРМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ – УСНИЙ ІСПИТ

Програма фахового вступного випробовування розроблена для абітурієнтів, які вступають на навчання за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Мета фахового вступного іспиту – відбір абітурієнтів для навчання на здобуття освітнього рівня Магістр зі спеціальності 013 Початкова освіта.

До програми фахового вступного випробовування включено початкові дисципліни: «Педагогіка», «Методика навчання математичної освітньої галузі», «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі», «Методика навчання природничої освітньої галузі», «Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі», «Методика навчання соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі», «Методика навчання технологічної освітньої галузі», «Методика навчання мистецької освітньої галузі» та «Методика навчання фізкультурної освітньої галузі». На основі змісту програм з названих дисциплін визначено орієнтовні питання фахового вступного випробовування.

Форма фахового вступного випробовування – усний іспит.

До вступного випробовування пропонується 90 питань, з яких: 30 – з педагогіки, 10 – з методики навчання математичної освітньої галузі, 10 – з методики навчання мовно-літературної освітньої галузі, 10 – з методики навчання природничої освітньої галузі, а також по 5 запитань з інших дисциплін («Методики навчання громадянської та історичної освітньої галузі», «Методики навчання соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі», «Методики навчання технологічної освітньої галузі», «Методики навчання мистецької освітньої галузі» та «Методики навчання фізкультурної освітньої галузі»).

До вступного випробовування пропонується 30 білетів. Кожен білет містить 3 питання.

Вступний іспит, як правило проводиться в такій послідовності:

- підготовка відповіді на запитання білету (до 40 хв.);
- відповідь студента (до 10 хв.);
- відповіді на запитання комісії (10 хв.).

Програма має перелік рекомендованої літератури для підготовки до складання вступного випробування.

Завдання фахового випробування:

- виявити рівень теоретичної підготовки вступників з навчальних дисциплін, як-то: «Педагогіка», «Методика навчання математичної освітньої галузі», «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі», «Методика навчання природничої освітньої галузі», «Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі», «Методика навчання соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі», «Методика навчання технологічної освітньої галузі», «Методика навчання мистецької освітньої галузі» та «Методика навчання фізкультурної освітньої галузі»;
- встановити фактичний рівень підготовки фахівців на основі освітнього рівня Бакалавр для здобуття ступеня Магістр;
- виявити уміння застосовувати теоретичні знання з відповідних навчальних дисциплін в ході усних відповідей;
- виявити фахову придатність особистості вступника до професійної діяльності та продовження навчання з метою здобуття вищої освіти за ступенем Магістр.

Програма має перелік рекомендованої літератури для підготовки до іспиту, критерії оцінювання.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

ПЕДАГОГІКА

1. Особливості організації освітнього середовища в сучасній початковій школі.
2. Мета, завдання і зміст національно-патріотичного виховання молодших школярів.
3. Система педагогічної діяльності вчителя початкових класів.
4. Процес навчання як цілісна система. Сутність процесу навчання.
5. Зміст освіти у сучасній початковій школі.
6. Принципи навчання молодших школярів.
7. Методи і засоби навчання учнів початкової школи.
8. Сутність процесу виховання молодших школярів.
9. Формування учнівського колективу та його вплив на особистість молодшого школяра.
10. Поняття про зміст освіти. Зміст шкільної початкової освіти.
11. Принципи Державного стандарту початкової загальної освіти.
12. Система початкової освіти в Україні.
13. Рушійні сили розвитку дитини. Сутність розвивального навчання.
14. Вікові особливості дітей молодшого шкільного віку.
15. Мета і завдання виховного процесу в початковій школі.
16. Закономірності педагогічного процесу.
17. Принцип зв'язку теорії з практикою.
18. Формування навчальної мотивації.
19. Структура процесу навчання в початковій школі.
20. Специфіка роботи класного керівника в початковій школі.
21. Інтеграція в освіті. Інтегровані уроки в початковій школі.
22. Стратегії розвитку критичного мислення
23. Педагогічні творчі здібності вчителя початкових класів.

24. Принцип науковості та емоційності в процесі навчання молодших школярів.

25. Принципи систематичності та послідовності навчання.

26. Сутність, функції, види контролю в сучасній початковій школі.

27. Класифікації методів навчання.

28. Нова українська школа – школа 11 ключових компетентностей.

29. Основні принципи Нової української школи.

30. Основні форми навчання молодших школярів.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

1. Особливості побудови початкового курсу математики.
2. Методика вивчення усної і письмової нумерації чисел в концентрах «Десяток», «Сотня», «Тисяча» і «Багатоцифрові числа».
3. Усне додавання і віднімання двоцифрових чисел в концентрі «Сотня».
4. Ознайомлення з діями множення і ділення.
5. Методика складання таблиць множення та ділення.
6. Роль і місце задач у початковому курсі математики. Види арифметичних задач.
7. Загальні питання методики навчання розв'язування задач.
8. Класифікація простих задач.
9. Ознайомлення зі складеною задачею. Методика роботи над складеною задачею.
10. Класифікація складених задач.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

1. Комунікативно-діяльнісний підхід до навчання української мови в початкових класах.
2. Класифікація методів навчання мови як лінгводидактична проблема.
3. Особливості сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти.
4. Особливості добукварного періоду навчання грамоти, його основні завдання.
5. Етапи уроку літературного читання в букварний період навчання грамоти. Завдання кожного з них, особливості роботи.
6. Завдання післябукварного періоду навчання грамоти. Робота над текстом у післябукварний період.
7. Робота над реченням і зв'язним висловлюванням на уроках української мови.
8. Переказ – одна із складових частин системи розвитку мовлення. Види переказів, методика проведення.
9. Формування уявлень про «Текст». Методика вивчення розділу «Текст».
10. Словникова робота на уроках літературного читання в початкових класах.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

1. Матеріальна база уроків «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь). Куточок живої природи, його оснащення. Географічний майданчик.
2. Методика формування природознавчих уявлень та понять у процесі реалізації природничої освітньої галузі.
3. Роль, структура та місце дидактичної гри в процесі реалізації природничої освітньої галузі.

4. Засоби наочності у процесі вивчення курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь), їх загальна характеристика і методика використання.

5. Класифікація методів навчання природознавства. Організація спостережень у процесі вивчення курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).

6. Методика навчальних проблемних ситуацій на уроках з курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).

7. Дослід на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь). Структура, методика використання дослідів у початкових класах.

8. Організація і проведення предметного уроку з курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).

9. Особливості уроку-екскурсії в процесі реалізації природничої освітньої галузі.

10. Характеристика практичної роботи як методу навчання учнів початкових класів у курсі «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь). Структура практичної роботи, репродуктивна та творча практичні роботи.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

1. Мета і завдання громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі. Характеристика змістових ліній освітньої програми громадянської та історичної освітньої галузі.

2. Основні методи та прийоми в процесі реалізації громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі.

3. Розкрийте особливості організації позаурочної роботи в процесі реалізації громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі

4. Методика формування знань учнів про свій родовід, історію і традиції своєї школи у процесі реалізації громадянської та історичної освітньої галузі.

5. Правила поведінки учнів. Методика формування поведінкових дій у процесі реалізації громадянської та історичної освітньої галузі.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

1. Сучасні технології формування соціальної та здоров'язбережувальної компетентності молодших школярів.
2. Використання українських народних традицій охорони і зміцнення здоров'я в навчально-виховному процесі початкової школи.
3. Наочні посібники та навчально-методичні матеріали щодо формування здоров'язбережувальної компетентності здобувачів початкової освіти.
4. Методика проведення тренінгу з молодшими школярами щодо формування соціальної і здоров'язбережувальної компетентності.
5. Методика перевірки практичних умінь і навичок зі здоров'язбереження за допомогою дидактичної гри та моделювання ситуацій, у які може потрапити дитина.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

1. Основні види музичної діяльності молодших школярів у сучасній школі.
2. Мета, завдання і зміст музичного навчання молодших школярів.
3. Форми і методи музичного навчання молодших школярів.
4. Музичне сприймання та методика його організації з дітьми.
5. Особливості музичного навчання молодших школярів в умовах НУШ.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

1. Концептуальні засади технологічної освіти учнів початкової школи.
2. Інтегрований підхід у реалізації технологічної освітньої галузі.
3. Класифікація та характеристика сучасних методів і прийомів технологічної освіти молодших школярів.
4. Організація партнерської співпраці учнів початкової школи при вивченні технологічної освітньої галузі.
5. Зміст технологічної підготовки в контексті початкової дизайн-освіти. Види дизайну.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

1. Фізична культура як частина суспільства й особистості.
2. Основні компоненти (види) фізичної культури.
3. Поняття про систему фізичного виховання. Мета та завдання. Державні вимоги до шкільної системи фізичного виховання.
4. Структура уроку фізичної культури, характеристика його частин.
5. Особливості методики використання фізичних вправ у процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відповіді на фаховому вступному іспиті «Педагогіка і методики початкової освіти» для абітурієнтів, які вступають для здобуття освітнього рівня Магістр оцінюються фаховою атестаційною комісією за 200-бальною шкалою. Загальні критерії оцінювання знань абітурієнтів та їх відповідність 200-бальній шкалі наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання знань абітурієнтів

Рівень компетентності	За 200-бальною шкалою	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий рівень	177-200	Абітурієнт виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; засвоїв рекомендовану програмою літературу; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому та якісному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
Середній рівень	154-176	Вступник виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

<p align="center">Достатній рівень</p>	<p align="center">130-153</p>	<p>Вступник виявив знання навчального матеріалу дисциплін у обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; упорався з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою рекомендованою програмою.</p>
<p align="center">Початковий рівень</p>	<p align="center">100-129</p>	<p>Вступник виявив знання навчального матеріалу дисциплін у мінімальному обсязі, дав невелику кількість аргументованих відповідей; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності</p>

Якщо абітурієнт під час фахового вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 0 до 99 балів, то ця кількість балів вважається недостатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів фахової атестаційної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали вступного фахового випробування виголошуються головою фахової атестаційної комісії усім абітурієнтам, хто брав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

ЛІТЕРАТУРА

Список рекомендованої літератури до питань з педагогіки

1. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. 3-тє вид., стер. К. : Академвидав, 2009. 616 с.
2. Закон України «Про вищу освіту».
3. Закон України «Про загальну середню освіту».
4. Закон України «Про освіту».
5. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: Навч. посіб. К.: Вища школа, 2005. 180 с.
6. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: Підручник. К. : Знання, 2007. 447 с.
7. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка родинного виховання: Навч. посіб. К. : Знання, 2006, 324 с.
8. Лозова В. І. Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посіб. ХДПУ імені Г. С. Сковороди Харків : «ОВС», 2002. 40 с.
9. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання). Навч. посіб. К.: видавничий дім «Слово», 2012. 288 с.
10. Семенова А.В., Гурін Р.С., Осипова Т.Ю. Основи психології і педагогіки: Навч. посіб. К.: Знання, 2006. 319 с.
11. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки: Навч. посі. К.: Академвидав, 2005. 520 с.
12. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. К. : Видавничий центр «Академія», 2001. 528 с.
13. Ягупов В.В. Педагогіка: навч. посіб. К.: Либідь, 2003. 560 с.

Список рекомендованої літератури до питань з методики навчання математичної освітньої галузі

1. Коваль Л.В., Скворцова С.О. Методика викладання математики: теорія і практика. Х.: Принт-лідер, 2011. 414 с.
2. Скворцова С. О., Онопрієнко О.В. Нова українська школа: методика навчання математики у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 352 с. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/metodyka-navchannia-matematyky-u-1-2-klasakh.pdf>
3. Скворцова С. О., Онопрієнко О.В. Нова українська школа: методика навчання математики у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 320 с. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpraysivnykiy/NUSH-navchannya-matematyky-u-3-4-klasakh-Skvortsova.pdf>
4. Скворцова С.О. Методика навчання розв'язування сюжетних задач у початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання». Частина І. Методика формування в молодших школярів умінь розв'язувати задачі певних видів. Одеса: Фенікс, 2011. 156 с.
5. Скворцова С.О. Методика навчання розв'язування сюжетних задач у початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання». Частина II Методика формування в молодших школярів умінь розв'язувати задачі певних видів. Одеса: Фенікс, 2011. 156 с.

**Список рекомендованої літератури до питань з методики навчання
мовно-літературної освітньої галузі**

1. Бадер В.І. Розвиток усного і писемного мовлення молодших школярів. Київ: АПН, 2012. 316 с.
2. Бондаренко О. Формування читацької компетентності молодших школярів. *Початкова школа*: Науково-методичний журнал. 2014. № 5. С.6-8.
3. Коваль Г.П., Іванова Л.І., Суржук Т.Б. Методика читання: навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2016. 280 с.
4. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М. С. Вашуленка. Київ: Літера ЛТД, 2011. 364 с.
5. Наумчук М. М. Сучасний урок української мови в початковій школі (Методика і технологія навчання). Тернопіль: Астон, 2013. 264 с.
6. Типові освітні програми. 1-2 класи. Нова українська школа + Закон України «Про Освіту» + Державний стандарт початкової освіти / за ред. О.Я.Савченко, Р. Б. Шияна. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. 240 с.

**Список рекомендованої літератури до питань з методики навчання
природничої освітньої галузі**

1. Байбара Т.М. Методика навчання природознавства в початкових класах : навч. посіб. 2-ге видан. К. : Веселка, 1998. 334 с.
2. Біда О. А. Методологічні засади підготовки майбутніх учителів до здійснення природознавчої освіти у початковій школі. К. : Наук. світ, 2003. 152 с.
3. Кукалець М.В. Методика викладання природознавства у початковій школі: навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч.посібник. Львів: «Новий світ-2000», 2011. 223с.

4. Луцик Д.В., Стахів Л.Г. Методика викладання природознавства. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2007. 117 с.

5. Чекіна О.Ю. Інтегровані уроки у початковій школі. Х. : Основа: «Триад», 2007. 192 с.

Список рекомендованої літератури до питань з

методики навчання громадянської та історичної освітньої галузі

1. Викладання довкілля в 3-4 класи. Посібник для вчителів, які викладають інтегрований курс «Довкілля». Полтава: ПОПОПП, 1999. 80 с.

2. Державний стандарт початкової освіти. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogostandartu-pochatkovoyi-osviti>

3. Лінник О. О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ». навч. посіб. К. «Слово», 2012. 248 с.

4. Луцан Н.І. «Людина і світ» в інноваційних педагогічних технологіях: Навч. посіб. К.: Слово, 2012. 184 с.

5. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pidruchniki.ws>.

6. Навчальні програми для початкової школи (оновленні) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/pochatkova-shkola/onovleni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli-1-4-klasiv>.

7. Нова українська школа. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.

**Список рекомендованої літератури до питань з
методики навчання здоров'язбережувальної освітньої галузі**

1. Гриньова М.В. Методика викладання валеології: Навчально-методичний посібник. Полтава: АСМІ. 2003. 220 с.
2. Коваль Н. Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з основ здоров'я. *Початкова школа*. 2010. №9. С. 47-51.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О.В. Овчарук. К.: К.І.С., 2004. 122 с.
4. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти. *Початкова школа*. 2011. № 8. С. 13-15.
5. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Додаток до наказу МОН України від 19.08.2016. №1009.
6. Павко С. Методичні аспекти позакласної навчальної роботи з предмету «Основи здоров'я». *Безпека життєдіяльності*. 2010. №10. С. 24-26.
7. Пометун О.М., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: навч.-метод. посіб. К.: А. С. К., 2004. 185 с.
8. Рибальченко С.Є. Формування культури здоров'я учнів засобами інноваційних технологій. Модель навчального закладу – Школа сприяння здоров'ю. Х.: Основа, 2010. С.83-89. (Б – ка журналу «Початкове навчання та виховання»; Вип.5).
9. Савченко О. Дидактико-методичні вимоги до організації контрольної оцінювальної діяльності вчителя. *Початкова школа*. 2011. № 2. С. 7-11.
10. Сливка Л. Методика викладання основ здоров'я в початкових класах: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 204 с.
11. Сливка Л. Формування валеологічної культури молодших школярів засобами української етнопедагогіки. Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка, 2007. Випуск XIII-XIV. I ч. Івано-Франківськ, 2007. С. 194-201.

Список рекомендованої літератури

до питань з методики навчання мистецької освітньої галузі

Музичне мистецтво

1. Вивчення музики в 1-4 класах : навчально-методичний посібник для вчителів / Масол Л. М., Беземчук Л. В. та ін. Х. : Скорпіон, 2003. С. 5-23.
2. Гумінська О. О. Уроки музики в загальноосвітній школі : методичний посібник. Тернопіль : Навчальна книга, 2007. 104 с.
3. Кушка Я.С. Методика музичного виховання дітей: навч. посіб. для вищ. навч. закл. : у 2 ч.; М-во культури і туризму, Держ. метод. центр навч. закл. культури і мистецтв України. Вінниця : Нова кн., 2007. 123 с.
4. Лобова О. В. Формування основ музичної культури молодших школярів: теорія та практика. Суми : Мрія, 2010. 516 с.
5. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Падалка Г. М. – К. : Освіта України, 2008. 274 с.
6. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах : навч. посібник. К.: Либідь, 2001. 272 с.
7. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга, 2000. 216 с.

Образотворче мистецтво

1. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво. Методика навчання дітей молодшого віку: навч.-метод. посіб. Ч. 2. Івано-Франківськ: ЯРИНА, 2017. 246 с.: іл.
2. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво: навч.-метод. посіб. Ч. 1. Івано-Франківськ: ЯРИНА, 2016. 196 с.: іл.
3. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2012. 190 с.: іл.
4. Кириченко М.А. Український народний декоративний розпис: навчальний посібник. Київ: Знання-Прес, 2016. 228с.

5. Луцан Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. Навч. пос. Київ: Вид. Дім «Слово», 2009. 172 с.
6. Малицька О. В. Образотворче мистецтво з методикою навчання : навч.-мет. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закладів напрямів підготовки 6.010102 Початкова освіта]. Бердянськ, 2016. 346 с.
7. Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі. Харків, 2016. 256 с.
8. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи. Київ: ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. 240 с.

**Список рекомендованої літератури до питань з методики навчання
технологічної освітньої галузі**

1. Жлудько В. М. Впровадження експериментальних творчих завдань і художніх технік з розвитку ігродизайну в підготовці майбутніх вчителів початкової школи. *Психологічні засади формування педагогічної майстерності вчителів у роботі з інтелектуально обдарованими учнями.* Київ, 2012. С. 178-184.
2. Луцан Н. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. Навч. посіб. Київ: Вид. дім «Слово», 2009. 172 с.
3. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2013. 19 с.
4. Тищенко В. П. Методика трудового навчання: технічної і художньої праці. Теоретичні засади і емпіричний досвід початкової дизайн-освіти. Київ: Вид-во ІОД, 2009. 300 с.
5. Тищенко В. П. Початкова дизайн-освіта: теорія і практика формування конструктивних умінь особистості: монографія. Київ: Пед. думка, 2007. 381с.
6. Школа ремесел: М'яка іграшка. Клаптикова аплікація. Витинанка / упоряд. О. О. Колонькова. Київ: Шкільний світ, 2011. 112 с.

**Список рекомендованої літератури до питань з методики навчання
фізкультурної освітньої галузі**

1. Бондар Т. С. Фізична культура. 1-4 класи. Розробки уроків. Х. : Веста: Ранок, 2008. 272 с.
2. Васьков Ю. В. Система фізичного виховання молодших школярів. Х. : Ранок, 2009. 224 с.
3. Васьков Ю. В. Система фізичного виховання учнів спеціальних медичних груп. 1-4 класи. Х. : Ранок, 2010. 208 с.
4. Вільчковський Е.С., Козленко С.Ф. Система фізичного виховання молодших школярів: навч.-метод. посіб. К. : ІЗМН, 1998. 232 с.
5. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2001. 272 с.